

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Ladislava Górásza, v právnej veci žalobcu **MUDr. Z. S.**, bývajúceho v N.Z., Š. č. X., proti žalovanému **M. s.r.o.** so sídlom v N.Z., C. č. X., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. L. M., advokátom v N.Z., Š. č. X., **o zaplatenie 124 671,70 Sk**, vedenej na Okresnom súde v Nových Zámkoch pod sp.zn. 16 C 63/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. októbra 2006, sp.zn. 6 Co 164/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 24. októbra 2006, sp.zn. 6 Co 164/2006 v časti, ktorou bol zmenený rozsudok Okresného súdu v Nových Zámkoch zo dňa 13. apríla 2006, sp.zn. 16 C 63/2005 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 44 289 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v trovách konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Nových Zámkoch rozsudkom zo dňa 13. apríla 2006, č.k. 16 C 63/2005-145 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 28 364 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 19 794 Sk k rukám jeho právnej zástupkyne. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa žalobou domáhal zaplataenia 124 671,70 Sk titulom vložených investícií do priestorov žalovaného, ktoré si upravoval s jeho súhlasom pred uzatvorením nájomnej zmluvy na účely onkologickej ambulancie.

Nájomný vzťah medzi účastníkmi bol ukončený k 1.8.2004 a žalobca neužíval priestory od 1.5.2004. Žalovanému vznikol nárok na nájomné za obdobie marec až jún 2004 vo výške 26 800 Sk a nárok na prevádzkové náklady za marec a apríl 2004 vo výške 18 536 Sk, ktorú celkovú sumu 45 336 Sk odpočítal žalobca od celkovej výšky faktúr za vykonané práce a takisto i sumu 4 790 Sk, ktorú poukázal žalovaný dňa 18.11.2004. Žalovaný uplatnený nárok neuznal. Po vykonanom dokazovaní súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Z uplatnených nárokov mal za to, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil titulom vymaľovania priestorov, opravy podlahy, klampiarskych prác, celkovo v sume 57 620 Sk, s tým, že od tejto sumy odrátal nevyplatené nájomné za 2 mesiace vo výške 28 364 Sk. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol z dôvodu, že žaloba ohľadne preplatenia opravy a revízie elektrického zariadenia, murárskych a obkladacích prác, odborných zámočnických prác a iných pomocných prác a garníž nebola dôvodná, pričom hnutelnosti, ktoré si žalobca dal do priestorov namontovať pre vlastné potreby, si mohol po tom, ako ukončil nájom odmontovať a mohol tak urobiť i na výzvy žalovaného. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. októbra 2006, sp.zn. 6 Co 164/2006, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 44 289 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V ostatnej napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 9 142 Sk k rukám jeho právnej zástupkyne. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že žalobca preukázal vložené investície i v časti, v ktorej súd prvého stupňa nárok žalobcu zamietol ako nedôvodný. Žalobca preukázal faktúrou č. X opravu a revíziu elektrického zariadenia, pokladničným dokladom č. X. murárske a obkladačské práce, pokladničným dokladom č. X. odborné zámočnicke práce a iné a pokladničným dokladom č. X. garníže a pomocné práce. Celkovo preukázal investície v sume 101 909,50 Sk. Súd prvého stupňa priznal žalobcovi sumu 57 620 Sk, odvolací súd, ktorý považoval nárok žalobcu i v ďalšej časti za preukázaný a potvrdený svedeckými výpoveďami, zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 44 289 Sk (101 909,50 Sk – 57 620 Sk). Vo zvyšnej, zamietajúcej časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil, keď ďalšie nároky žalobca neuplatnil v žalobe a tieto nepreukázal a odvolací súd sa nimi nezaoberal. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dňa 20. marca 2007 s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie žalovaný, ktorý ho navrhol zrušiť v časti uloženia povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 44 289 Sk a trovy konania v sume 9 142 Sk a vec vrátiť Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodňoval v súlade s § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. nesprávnym právnym posúdením veci, ako aj § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p. v tom, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nakoľko rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Namietal, že odvolací súd rozhodol v rozpore s ustanovením § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď nárok žalobcu posúdil podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka ako bezdôvodné obohatenie. Hoci on vyzval žalobcu, aby si demontoval a odniesol z nebytových priestorov svietidlá, dvere a garniže, nakoľko sú pre neho nepotrebné, žalobca sa domáhal ich preplatenia, a odvolací súd rozhodol o peňažnej náhrade bez akéhokoľvek zdôvodnenia. Vytýkal odvolaciemu súdu procesné pochybenie v tom, že v rozpore s § 120 ods. 4 O.s.p. svoje rozhodnutie oprel o dôkazy, ktoré žalobca predložil až v odvolacom konaní, konkrétne išlo o podklady k sporným výdavkovým pokladničným dokladom č. X., X. a X., ktoré neakceptoval ani prvostupňový súd, nakoľko vznikli opodstatnené pochybnosti o ich hodnovernosti. Žalobca ich na výzvu súdu v prvostupňovom konaní nevedel predložiť a tieto podklady sa objavili až v rámci odvolacieho konania. Hodnovernosť týchto dokladov odvolací súd uznal napriek rozporným svedeckým výpovediam osôb, ktoré ich vystavili.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) skúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. v znení do 1. júla 2007 (ďalej len O.s.p.), podľa ktorého je s poukazom na ustanovenie § 372o zák.č. 273/2007 Z.z. potrebné vec právne posúdiť, dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 211 ods. 3 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 213 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 a 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci v potrebnom rozsahu opakoval dokazovanie.

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o opodstatnenosti návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 24. októbra 2006 (č.l. 188 spisu), na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, vyplýva, že krajský súd na pojednávaní oboznámil obsah spisu, vrátane prečítania písomných dôkazov a výpovedí štatutárnych zástupcov a výpovedí svedkov. Takýto procesný postup odvolacieho súdu nie je možné považovať za zopakovanie alebo doplnenie dokazovania v potrebnom rozsahu.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Odvolací súd pri svojom zmeňujúcom rozhodnutí prehodnotil výpovede svedkov, napriek tomu, že týchto sám nevypočul, a tak si, okrem iného, nezadovážil rovnocenný podklad pre rozhodnutie o skutkových otázkach, najmä k otázke sporných účtovných dokladov, ktoré uznal bez toho, aby v odôvodnení uviedol, akým postupom sa k uznaniu týchto žalovaných spochybnených investícií dopracoval. Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí podrobne odôvodnil, prečo žalobu ohľadom preplatenia opravy a revízie elektrického zariadenia, murárskych a obkladacích prác odborných zámočnických prác a garníž neuznal ako dôvodnú, pričom vychádzal z výpovedí svedkov, ktorých v konaní vypočul. Odvolací súd ničím neodôvodnil svoje zmeňujúce rozhodnutie, pričom vychádzal len z výpovedí účastníkov a svedkov, ktoré boli vykonané pred súdom prvého stupňa. Ani výsledná suma priznaná odvolacím súdom nezodpovedá zistenému skutkovému stavu.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že rozhodol po zopakovaní výsledkov vykonaného dokazovania a výsluchu účastníkov. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že na odvolacom pojednávaní dňa 24. októbra 2006, na ktorom bolo i vo veci meritórne rozhodnuté, účastníci konania prítomní neboli (viď. zápisnica o pojednávaní č.l. 188) a odvolací súd vypočul len ich právnych zástupcov. Z vyjadrenia právnej zástupkyne žalobcu na pojednávaní odvolacieho súdu (č.l. 189) vyplýva, že sama nevedela, z čoho pozostáva odvolací petit žalobcu, v ktorom žiadala priznať 84 726 Sk. Na otázku predsedníčky senátu uviedla, že sa nevie na položenú otázku vyjadriť. Odvolací súd však tieto rozpory neodstránil a ani neodôvodnil.

V tomto smere je potrebné tiež uviesť, že právu na spravodlivý proces zodpovedá povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie a v tom rámci sa adekvátne, čo do myšlienkových konštrukcií, racionálne a logickým spôsobom vyporiadať so všetkými dôkazmi a skutočnosťami dôležitými pre posúdenie veci.

Pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. Jeho zmeňujúce rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie. I odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozsudku predovšetkým je preukázať správnosť rozsudku a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné. Tieto požiadavky v dovolaní napadnutej časti rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa.

Odvolací súd si nežadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery predčasné a rozsudok odvolacieho súdu je i nepreskúmateľný pre nedostatok odôvodnenia.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :